

[Lis Starcke]

get rent administrativt forbedres og forenkles.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal takke for en stort set velvillig behandling af dette lille lovforslag. Jeg deler i og for sig fru Agnete Laustsens beklagelse af, at dette lovforslag kommer til behandling før de lovforslag, som det er en direkte følge af, nemlig lovforslagene fra arbejdsministeren. Deri vil ordføreren for venstre, hr. Anders Poulsen, kunne finde noget af forklaringen på besparelserne og formuleringerne omkring besparelserne.

Jeg synes ikke, jeg vil gå ind i en diskussion om det forslag, der er fremsat her, ved denne første behandling. Jeg tror, sammenhængen vil blive mere åbenlys, når vi har haft førstebehandlingen af lovforslagene fra arbejdsministeren. Jeg ser i øvrigt frem til udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af myndighedsloven.

[Af Poul H. Møller (KrF) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 100. Fremsat 22/1 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Forslaget går ud på at ændre myndighedslovens § 14, så faddere får en fortrinsstilling ved beskikkelse af værge, hvis begge foræl-

dre dør. Der er som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget tale om en genfremsættelse af et forslag, som medlemmer af kristeligt folkeparti fremsatte i november 1977.

Under første behandling af det tidligere forslag i folketinget i januar 1978 kunne min forgænger ikke gå ind for forslaget, og alle ordførere tog afstand fra det. Ordføreren for forslagsstillerne bemærkede da også – hvis jeg må citere fra sp. 4578:

»Det kan godt være, at dette ikke er en fuldkommen løsning, det er det nok langt fra, og jeg kan godt se, at det er umuligt at få det vedtaget, som det ligger her.«

Derfor undrer jeg mig lidt over, at kristeligt folkeparti nu igen fremsætter dette forslag, som jo lægger op til en afgørelse af spørgsmålet om værgemål og forældremyndighed, som er helt i strid med den individuelle behandling, disse afgørelser altid må kræve. Efter myndighedsloven er det skifteretten, der skal beskikke en værge, hvis begge forældrene dør, og denne værge får derved forældremyndigheden. I princippet er skifteretten frit stillet ved valg af værge, hvis forældrene ikke har truffet bestemmelse om det. Normalt beskikkes en person, der er beslægtet med barnet, eller en god ven af forældrene. Forældrene har imidlertid mulighed for selv at bestemme, hvem der efter deres død skal være værge for et mindreårigt barn, de har forældremyndigheden over. Hvis forældrene har truffet en sådan bestemmelse, skal skifteretten beskikke den, forældrene har udpeget, medmindre barnets tarv tilsiger noget andet. Hvis forældrene mener, at netop en af barnets faddere er bedst egnet, kan de jo træffe beslutning om det i medfør af § 14, men der er ingen grund til at tro, at netop faddere skulle være særlig egnede til at påtage sig værgemål og forældremyndighed.

Jeg tror også, at den særstilling, som kristeligt folkeparti ønsker at give faddere, går langt ud over, hvad de fleste faddere i al almindelighed forestiller sig de får af forpligtelser ved at påtage sig et fadderskab.

Karen Dahlerup Andersen (S):

Socialdemokratiet må afvise kristeligt folkepartis forslag. Man kan næsten ikke undgå at andre sig over, at forslaget i det hele taget er genfremsat. Da forslaget blev behandlet her i salen den 13. januar 1978, konstaterede

[Karen Dahlerup Andersen]

kristeligt folkepartis ordfører, at det ville være umuligt at få forslaget vedtaget, som det forelå. Det var en erkendelse, man burde have efterlevet. Forslaget er jo ikke blevet ændret, dvs. det er altså ikke blevet bedre af at blive genfremsat.

Forældre har den ret, kristeligt folkeparti efterlyser i sit forslag. I myndighedsloven er der givet forældre ret til at meddele, hvem de ønsker som værger for deres børn, hvis de selv falder bort. Og det er en ret, der er ens for forældre til børn, der er døbt, og for forældre til børn, der er navngivet.

Ved at genfremsætte forslaget skaber kristeligt folkeparti tvivl og usikkerhed hos en masse forældre omkring denne ret, og på denne baggrund kan vi ikke støtte forslaget.

Nathalie Lind (V):

Som det er sagt flere gange, er dette en genfremsættelse, og jeg skal blot henvise til, hvad mit partis ordfører, fru Mette Madsen, der er forhindret i at være til stede, sagde ved den lejlighed. Jeg henviser til Folketings-tidende den 13. januar 1978, spalte 4574 og 4575.

Det eneste, jeg egentlig føler der måske for udvalget kunne være anledning til, var lidt nærmere at uddybe – jeg ved måske nok nogenlunde, hvordan det er, men på en eller anden måde få det lidt klarere frem – hvordan ordningen er med hensyn til bødnetestamenter. Man hører tit noget om bedsteforældre, der er interesserede. Ved spørgsmål i udvalget kan vi måske få afklaret, om det er hensigtsmæssigt, at der sker en central registrering, eller hvordan man skal forholde sig.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg skal da henvise til mine bemærkninger ved den tidligere fremsættelse.

Jeg har svært ved at se det praktiske i dette forslag, for hvis en af fadderne er åbenbart velegnet til at påtage sig hvervet som værge, så vil det vel være åbenbart også for skifteretten. Er det ikke det, så vil jeg mene, at skifteretten må være den rette til at udpege værgerne. Jeg mener også, at der eventuelt kunne lægges et indirekte pres, en slags moralsk pres, på fadderne, som vil være ubehageligt, og som måske vil bevirke, at det i virkeligheden ikke er den rette, man udpeger.

Jeg vil da gerne diskutere de forskellige synspunkter i udvalget, men vi mener ikke, at vi kan slutte op om dette forslag.

Ninna Pedersen (FP):

Fremskridtspartiet tvivler på nytten af eller nødvendigheden af at gennemføre regler af det indhold, som kristeligt folkeparti her har foreslået. Der er selvfølgelig al mulig grund til at gøre det så let som muligt for forældre, mens de lever, at tage stilling til, hvordan der skal disponeres over forældre-myndigheden, hvis de afgår ved døden. De muligheder, forældre i dag har for at påvirke skifteretten, er, at de enten i form af testamente eller blot ved formløse notater, breve eller lignende giver udtryk for deres mening, mens de er i live. Skifteretten vil altid tage en sådan meningstilkendegivelse med ind i sin vurdering.

Vi mener imidlertid i fremskridtspartiet, at det rigtige må være, at skifteretten kan tage flere hensyn og andre hensyn end dem, der ville være udslaggivende, hvis lovforslaget blev vedtaget. Det er en af ulemperne ved forslaget, at skifteretten bliver bundet af snævre hensyn. En anden ulempe er, at det foreslåede system nok i praksis ville fungere for stift, fordi man kun én gang fastlægger fadderskabets rækkefølge, og det kan jo næppe ændres, hvorimod forholdene i familien og fadderens liv jo ændrer sig, som årene går.

Det kan også være belastende for et måske ganske ungt ægtepar eller ugift par, der netop bliver forældre, at skulle fastlægge en rangfølge blandt fadderne.

Fremskridtspartiet har indtil nu ikke set noget bevis for, at det eksisterende system, hvorefter den borgerlige myndighed bedst muligt prøver at placere børn, hvis forældre dør, ikke i det store og hele skulle fungere tilfredsstillende. Vi synes derfor, at folketin-get skal afstå fra at lovgive på dette område.

Det er vel også vanskeligt at påtage sig et fadderskab, hvis ens forpligtelser går ud over det at opdrage barnet i den kristne tro. Men som vi ser af bemærkningerne til lovforslaget, er det et tilbud, og i disse udsalgstider lyder tilbuddet:

»Tilbuddet er yderligere betinget af, at myndighederne ikke skønner, at det ville stride imod barnets tarv.«

[Ninna Pedersen]

Her er der tale om myndighedernes skøn over, hvad der er barnets tarv, så vi mener, at den lov, der er i øjeblikket, er tilstrækkelig på området.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Fra SFs side synes vi, at det er godt, spørgsmålet bliver rejst igen, fordi vi ved, at det kan være et problem mange steder, idet nogle forældre tror, at i og med, at der er udpeget faddere, er de også værges for børnene i tilfælde af forældrenes død. Om ikke andet så af den grund er det meget vigtigt, at det her bliver præciseret, at det altså ikke er tilfældet.

Vi synes imidlertid, det er et lidt løst grundlag, for det er en ret, fadderne får, det giver ikke nogen sikring for barnet. Det er mere en lov af hensyn til fadderne, end det er en lov af hensyn til barnet. Det kunne vi i hvert fald godt tænke os at ændre.

Vi synes også, det skal være muligt at ændre værgen op igennem barnets livsforløb, for det er ikke sikkert, at den, der har tilknytning til barnet på dåbstidspunktet, også er den, der har tilknytning til barnets miljø senere hen. Derfor er det meget stift én gang for alle at udpege faddere eller værge. Vi synes, der må være mere fleksibilitet i forslaget.

Som sagt vil vi gerne gå ind for en oplysning om disse problemer, og vi vil måske være med til, at man forpligter en instans, enten ved fødsel eller ved navngivning, til at oplyse om reglerne vedrørende faddere, for det kan altså være et problem, at folk tror ét, mens det er noget andet, der gælder.

Aase Olesen (RV):

På det radikale venstres vegne skal jeg i lighed med de foregående ordførere afvise forslaget – i lighed med den stilling, vi tidligere har taget til dette forslag.

Jeg vil gerne tilslutte mig fru Nathalie Linds ønske om, at vi i udvalget får undersøgt, hvordan praksis vedrørende børnetestamenter er. Jeg tror, der er behov for en drøftelse i udvalget af det problem.

Lis Starcke (DR):

Vi har i retsforbundet stadig ikke nogen tiltro til det foreliggende forslag fra kristeligt folkeparti. Vi kan ikke se, at det løser pro-

blemerne i de uheldige forhold, som vi må give kristeligt folkeparti ret i kan opstå, fordi de færreste unge forældre tænker på nødvendigheden af, at de udpeger en værge for deres børn. At skifteretten, hvis dette ikke har fundet sted, skal finde frem til en værge, er heller ikke nogen ideel løsning. Det kommer ofte til at virke meget upersonligt. Selv om skifteretten naturligvis tager en samtale med den nærmeste familie, er det jo ikke sikkert, at den derigennem får noget entydigt svar.

De uheldige institutionsanbringelser af forældrelose børn, som har fundet sted, og som blev omtalt ved den forrige førstebehandling af dette forslag, bør man naturligvis søge at afværge, men efter vor mening kan det ikke ske igennem dette forslag.

Men vi er for oplysning om problemerne. Det må nærmest være en oplysning af forældrene, sådan at de kan afværge mulige uheldige forhold.

Poul H. Møller (KrF):

Der var jo ikke meget at råbe hurra for her, hvad angår modtagelsen i denne omgang. Man har undret sig, sagde nogle af ordførerne og også justitsministeren, over, at vi genfremsætter dette forslag. Det gør vi, fordi vi har visse intentioner med det. Vi mener, at der ligger noget i denne lille ændring i myndighedsloven, som måske kunne bevirke, at man undgik disse uheldige ting, der kan ske ved, at et forældrepar pludselig dør og barnet skal anbringes og have andre til at udøve forældremyndigheden.

Der er talt om dette med faddere. Når vi har koblet det sammen i dette forslag, har vi også en hensigt med det, det må erkendes. Det er jo en gammel skik, at man, når man skal have sit barn døbt, finder nogle faddere og nogle gudmødre. Det er en køn gammel skik, som jeg vil tillade mig at tro at ikke alt for mange faddere tager alt for tungt på, tager alt for højtideligt og tager alt for forpligtende. Det er nærmest noget med, at man skal med i kirken og overvære barnets dåb, og så skal man vel også med til den efterfølgende dåbsfest med mad og drikke, og hvad dertil hører, men derudover føler man sig nok – jeg skal ikke generalisere, men jeg tror, det gælder langt de fleste – ikke særlig forpligtet, endskønt man står i Guds hus og lover for Guds ansigt, at man vil sørge for, at

[Poul H. Møller]

dette barn, som nu er døbt, oplæres i den kristne tro.

Vi mener, at vort lille forslag måske kunne medvirke til, at sådanne faddere og gudmødre tænkte lidt mere over det, og ligesådan, at forældrenes kriterium for udvælgelse af faddere og gudmødre måske kunne blive et lidt andet, hvis de tænkte på den situation, hvor deres barn skulle have nogle andre forældre eller andre værger, når de udtog faddere og gudmødre. Det er lykkeligvis noget, der er sjældent forekommende, at et forældrepar pludselig forsvinder og efterlader sig mindreårige børn, men det er sket, og der har ud fra den tragedie, der ligger heri, også udspillet sig ting og sager, som har bevirket, at børnene er blevet fejlanbragt. Kunne dette lille forslag modvirke en sådan tragedie, så synes vi, det var rimeligt, at man fik denne lille lovændring.

Med hensyn til skifteretterne finder jeg, at det vil være en lettelse for skifteretterne, at de straks ved, hvem de skal rette henvendelse til i sådanne sjældent forekommende tilfælde. Det vil være naturligt – stadig væk ud fra dette med fadderens ansvar over for barnet – at de bliver inddraget i drøftelserne om barnets fremtidige anbringelsesform, om, hvem der skal gå ind og overtage forældremyndigheden, fordi disse faddere og gudmødre jo stadig væk har det ansvar, at disse børn skal opdrages i den kristne tro. Derfor må faddere naturligt inddrages deri, for at ikke et forældrepar, som f. eks. slet ikke er medlem af folkekirken og ikke har nogen tro, vil være til hinder for, at disse faddere kan opfylde deres forpligtelser i henhold til det løfte, som de har afgivet ved dåben.

Jeg har selv været udsat for i et – må jeg erkende – måske nok lidt letsindigt øjeblik at gå ind og blive fadder for et barn, ikke af nogen slægtning, men til en bekendt til mig, og tre år efter stod vi over for det, at dette lille barn, denne lille pige, ikke havde nogen forældre. Jeg gik så ind og overtog værgemålet og har kun haft glæde og lykke og velsignelse ud af det, men samtidig ved jeg, at dette barn, nu vores store pige, ellers var blevet anbragt på en eller anden institution. Det skal jeg ikke sige noget negativt om, der findes mange udmærkede institutioner, men jeg ved, at de aldrig vil kunne erstatte et hjem og en far og en mor.

Kunne dette lille lovforslag, denne lille ændring eller tilføjelse til loven, bevirke, at vi undgik sådanne tragedier, så synes jeg, det var rimeligt. Trods den negative modtagelse har flere af ordførerne været inde på, at det nok vil være værdifuldt med en lille drøftelse af forslaget i udvalget, og jeg håber, at der trods den negative modtagelse alligevel kan komme noget positivt ud af dette vort forslag.

Nathalie Lind (V):

Jeg tager ordet igen for at sige til hr. Poul H. Møller, at jeg synes ikke, man kan ændre det til at være en debat om, hvorvidt et barn skal være på en institution eller det skal være i et plejehjem eller i et adoptivhjem. Det har ikke noget med det at gøre.

Når man må tage forbehold over for at sige, at faderen skal have fortrinsret, er det nok, fordi faddere udpeges, når barnet bliver døbt som spædt – det er det almindelige, at barnet bliver døbt som spædt – og der kan jo være sket mange ting i tidens løb, inden forældrene dør. Barnet kan måske være 8–10 år, og både fadderens forhold til forældrene og andre ting kan være helt forandrede.

Når man stadig fremhæver, at det er så vigtigt, at det netop er fadderne, der får tilbud om at blive værge, synes jeg ikke, argumentationen er rigtig. Da lovforslaget blev behandlet sidst, stillede man fra retsudvalgets side et spørgsmål, der lød: vil en lovgivning som den foreslåede medføre konsekvenser for den øvrige lovgivning? Kirkeministeriet svarede i et brev af 1. februar 1978, at hensynet til fadderens varetagelse af et hverv, der principielt er fadderordningen uvedkommende, efter kirkeministeriets opfattelse ikke burde føre til, at der foretages en ændring af de om fadderne gældende lovbestemmelser og ej heller af den hævdvundne praksis, hvorefter der ikke efter loven kan indskrives nye faddere eller foretages slettelse af de tidligere indskrevne. Det er det, der for mig virker meget tungt. Det er en endegyldig afgørelse, man skal træffe, mens barnet er spædt. Det synes jeg ikke i sig selv indebærer, at det altid er i overensstemmelse med barnets tarv, når det er vokset op.

Poul H. Møller (KrF):

[Poul H. Møller]

Til det, fru Nathalie Lind har sagt, vil jeg blot sige, at vi jo ikke taler om, at det er en lov, der skal være afgørende for anbringelse på institution eller ej. Man har blot været udsat for, at netop fordi forældre ikke havde forudbestemt, hvem der skulle overtage værgemålet i påkommende tilfælde, blev barnet anbragt på en institution. Vi mener, at vi med vort lille forslag måske kunne medvirke til – ikke totalt afværge det, men medvirke til – at det blev undgået fremover. Det er barnets tarv, det drejer sig om, og måske kunne vort forslag, som jeg sagde det før, medvirke til, at såvel forældre som faddere gør sig mere klart, hvilket ansvar de har ved at gå ind som faddere. Først og fremmest skal de sørge for, at barnet opdrages i den kristne tro. Ganske vist er der her – det vil jeg gerne understrege – tale om en frivillig ordning, et tilbud til faddere, men jeg finder det som sagt ganske nærliggende, at faddere og gudmødre i påkommende tilfælde inddrages i spørgsmålet om, hvor dette barn skal anbringes, hvem i familien eller uden for familien der til sin tid i påkommende tilfælde skal tage sig af barnet.

Det har været vores intention med dette forslag, og det er det, vi ønsker at man har opmærksomheden henledt på, også under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Nathalie Lind (V):

Jeg kan kun sige, at naturligvis skal det være helt frivilligt, men jeg vil føje til, at det ansvar, der skal være, må lægges på forældrene. Det var derfor, jeg tog spørgsmålet frem om børnetestamenter og deres virkning og rejste spørgsmålet om, hvor meget oplysning der egentlig er i befolkningen om børnetestamenter. Jeg tror, vi har brug for at få det klargjort, men jeg kan ikke følge den tanke, at man én gang for alle skal sige, at fadderne skal have fortrinsret.

Ninna Pedersen (FP):

Jeg vil gerne sige til forslagsstilleren fra kristeligt folkeparti, der omtalte, at man skulle afværge nogle ulykker, at i dette tilfælde kan man altså ikke ved en lovgivning afværge nogle ulykker. Desuden kan man ikke gå ud fra, at myndighederne ikke vil skønne, at barnets tarv er bedst tjent med anbringelse

på institution fremfor hos en af fadderne. Derfor siger lovforslaget overhovedet intet.

Poul H. Møller (KrF):

Med hensyn til børnetestamenter tror jeg også, det vil være væsentligt, at vi får det drøftet i udvalget. Jeg vil bare gerne have lov at gøre opmærksom på, at børnetestamenter kan jo ligesom andre testamenter ændres undervejs; hvis der sker væsentlige ændringer i familieforhold, tilhørsforhold osv., kan et sådant testamente ændres.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til folketinget.

(Lovforslag nr. L 143. Fremsat 21/2 80).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Helmar Sørensen (S):

Vor ordfører vedrørende dette lovforslag, hr. Egon Jensen, kan ikke være til stede i dag. Til lovforslaget skal jeg på socialdemokratiets vegne sige følgende:

Den danske lov om valg til folketing har i det store og hele fungeret tilfredsstillende, men enkelte problemer gjorde, at indenrigsministeren i 1978 nedsatte et udvalg til at gennemgå loven om valg til folketing og kommunalbestyrelser. Da kommunevalg først skal afholdes i 1981 og man ikke kender datoen for folketingsvalg, har udvalget fundet det rigtigst at afgive en delbetænkning om